

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Smart Διαύγεια - Πλατφόρμα Ανάλυσης Δημόσιας Δαπάνης»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

I. Γενικό Μέρος

Η ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη δημόσια διοίκηση αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη λειτουργία του κράτους δικαίου και την εμπέδωση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τους θεσμούς. Η καθιέρωση της υποχρεωτικής ανάρτησης διοικητικών πράξεων στο διαδίκτυο αποτέλεσε σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση, καθώς διασφάλισε τη δημοσιότητα της διοικητικής δράσης και την πρόσβαση των πολιτών στην πληροφορία.

Ωστόσο, η εξέλιξη της τεχνολογίας και η αυξανόμενη πολυπλοκότητα της δημόσιας δαπάνης ανέδειξαν νέα δεδομένα. Η απλή δημοσίευση εγγράφων, χωρίς δομημένη παρουσίαση και δυνατότητα ανάλυσης, δεν επαρκεί πλέον για την ουσιαστική κατανόηση της οικονομικής δραστηριότητας του Δημοσίου. Στην πράξη, η πληροφορία παραμένει κατακερματισμένη, διάσπαρτη σε διαφορετικά πληροφοριακά συστήματα και δύσκολα αξιοποιήσιμη από τους πολίτες, τους ερευνητές και τους θεσμικούς φορείς.

Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο περιλαμβάνει επιμέρους ρυθμίσεις για:

- τη δημοσιότητα διοικητικών πράξεων
- τις δημόσιες συμβάσεις
- τα μητρώα οικονομικών φορέων
- την εκτέλεση του προϋπολογισμού
- τα συστήματα ηλεκτρονικών προμηθειών

Οι ρυθμίσεις αυτές λειτουργούν αυτοτελώς, χωρίς ενιαίο μηχανισμό διαλειτουργικότητας και χωρίς δυνατότητα συγκεντρωτικής αποτύπωσης της δημόσιας δαπάνης. Το αποτέλεσμα είναι ότι η διαδρομή μιας οικονομικής πράξης — από την απόφαση έως την εκτέλεση — δεν μπορεί να παρακολουθηθεί συνολικά.

Η απουσία ενιαίας πλατφόρμας ανάλυσης δημιουργεί θεσμικό κενό ως προς:

- τη συγκεντρωτική παρακολούθηση δαπανών
- τη σύγκριση οικονομικών δεδομένων
- την ανίχνευση επαναλαμβανόμενων πρακτικών
- την ενίσχυση του κοινοβουλευτικού και κοινωνικού ελέγχου

Η παρούσα πρόταση νόμου εισάγει ένα σύγχρονο εργαλείο ψηφιακής διαφάνειας, το οποίο λειτουργεί συμπληρωματικά προς το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο και δεν τροποποιεί τις ισχύουσες υποχρεώσεις δημοσίευσης. Στόχος είναι η ενοποίηση και ανάλυση των ήδη δημοσίως διαθέσιμων δεδομένων μέσω μιας ενιαίας πλατφόρμας.

Με τη δημιουργία της «Smart Διαύγειας – GovSpend» επιδιώκεται:

- η μετατροπή των δημοσιευμένων δεδομένων σε κατανοητή πληροφορία
- η ενίσχυση της διαλειτουργικότητας μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων
- η βελτίωση της προσβασιμότητας για τους πολίτες

- η υποστήριξη του κοινοβουλευτικού ελέγχου
 - η ενίσχυση της λογοδοσίας της διοίκησης
- Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν εισάγει νέες υποχρεώσεις δημοσίευσης, αλλά αξιοποιεί τα ήδη διαθέσιμα δεδομένα και οργανώνει την παρουσίασή τους με σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες. Παράλληλα, διασφαλίζεται ότι η χρήση αυτοματοποιημένων εργαλείων ανάλυσης έχει αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν παράγει έννομες συνέπειες.

Η θέσπιση της πλατφόρμας αναμένεται να ενισχύσει:

- τη διαφάνεια στη δημόσια δαπάνη
- τη δυνατότητα ελέγχου από τους πολίτες
- την ποιότητα της δημόσιας διοίκησης
- την αποτρεπτική λειτουργία έναντι αδιαφανών πρακτικών

Η προτεινόμενη ρύθμιση κινείται εντός του υφιστάμενου διοικητικού πλαισίου και λειτουργεί συμπληρωματικά προς αυτό, συμβάλλοντας στην ψηφιακή ωρίμανση του κράτους και στην ουσιαστική αξιοποίηση της δημόσιας πληροφορίας.

II. Ειδικό Μέρος (κατ' άρθρο)

Επί του άρθρου 1

Με το άρθρο 1 καθορίζεται το αντικείμενο του προτεινόμενου νόμου, το οποίο συνίσταται στη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας ανάλυσης δημόσιας δαπάνης με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Η ρύθμιση λειτουργεί συμπληρωματικά προς το υφιστάμενο πλαίσιο δημοσιότητας διοικητικών πράξεων που θεσπίστηκε με τον ν. 3861/2010, χωρίς να τροποποιεί τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις ανάρτησης.

Επί του άρθρου 2

Με το άρθρο 2 προβλέπεται η δημιουργία της πλατφόρμας «Smart Διαύγεια – GovSpend». Η πλατφόρμα λειτουργεί συμπληρωματικά προς τα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα της δημόσιας διοίκησης και δεν μεταβάλλει τη διαδικασία έκδοσης ή δημοσίευσης διοικητικών πράξεων. Στόχος είναι η αξιοποίηση ήδη δημοσιευμένων δεδομένων και η παρουσίασή τους σε δομημένη μορφή.

Επί του άρθρου 3

Με το άρθρο 3 καθορίζονται οι πηγές άντλησης δεδομένων της πλατφόρμας μέσω μηχανισμών διαλειτουργικότητας. Στο πεδίο εφαρμογής περιλαμβάνονται πληροφοριακά συστήματα που λειτουργούν βάσει επιμέρους νομοθετικών ρυθμίσεων, όπως το σύστημα δημοσίευσης διοικητικών πράξεων του ν. 3861/2010, τα πληροφοριακά συστήματα δημοσίων συμβάσεων του ν. 4412/2016, τα δημόσια μητρώα επιχειρήσεων που διέπονται από τον ν. 4635/2019, καθώς και συστήματα δημοσιονομικής διαχείρισης που λειτουργούν στο πλαίσιο του ν. 4270/2014. Η

διάταξη αποσκοπεί στη συγκεντρωτική αξιοποίηση δεδομένων χωρίς μεταβολή των επιμέρους λειτουργιών των συστημάτων αυτών.

Επί του άρθρου 4

Με το άρθρο 4 θεσπίζεται η διαλειτουργικότητα μεταξύ της πλατφόρμας και των υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων του Δημοσίου. Η ρύθμιση ερείδεται στις γενικές αρχές διαλειτουργικότητας της ψηφιακής διοίκησης, όπως αυτές προβλέπονται στον ν. 4727/2020. Η διασύνδεση αποσκοπεί στην απεικόνιση της διαδρομής της δημόσιας δαπάνης από την έκδοση της διοικητικής πράξης έως την εκτέλεση της σύμβασης και την καταβολή της δαπάνης.

Επί του άρθρου 5

Με το άρθρο 5 καθορίζονται οι λειτουργίες παρουσίασης και ανάλυσης δεδομένων της πλατφόρμας. Προβλέπεται η δυνατότητα συγκεντρωτικής απεικόνισης δαπανών, συγκρίσεων χρονικών περιόδων και στατιστικής επεξεργασίας στοιχείων. Η διάταξη διασφαλίζει ότι η επεξεργασία περιορίζεται σε δεδομένα που έχουν ήδη καταστεί δημόσια.

Επί του άρθρου 6

Με το άρθρο 6 επιτρέπεται η χρήση αυτοματοποιημένων εργαλείων ανάλυσης δεδομένων για τον εντοπισμό στατιστικών μοτίβων. Διευκρινίζεται ότι τα αποτελέσματα έχουν αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν συνιστούν διοικητικό ή ελεγκτικό μηχανισμό, διασφαλίζοντας τη συμβατότητα με τις αρχές της διοικητικής νομιμότητας.

Επί του άρθρου 7

Με το άρθρο 7 προβλέπεται η ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών στην πλατφόρμα και η διάθεση δεδομένων σε μορφή ανοικτών δεδομένων. Η ρύθμιση κινείται στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτών δεδομένων της δημόσιας διοίκησης και ενισχύει τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης δημόσιας πληροφορίας.

Επί του άρθρου 8

Με το άρθρο 8 προβλέπεται η τεχνική διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης με την πλατφόρμα, μέσω υφιστάμενων μηχανισμών διαλειτουργικότητας. Η διάταξη δεν εισάγει νέες υποχρεώσεις δημοσίευσης, αλλά ρυθμίζει την τεχνική αξιοποίηση των ήδη διαθέσιμων δεδομένων.

Επί του άρθρου 9

Με το άρθρο 9 διευκρινίζεται ότι τα δεδομένα που παρουσιάζονται μέσω της πλατφόρμας έχουν ενημερωτικό και στατιστικό χαρακτήρα και δεν συνιστούν διοικητική πράξη ή αξιολόγηση, διασφαλίζοντας τον υποστηρικτικό χαρακτήρα του συστήματος.

Επί του άρθρου 10

Με το άρθρο 10 καθορίζεται η έναρξη λειτουργίας της πλατφόρμας, προβλέποντας πιλοτική περίοδο εφαρμογής, προκειμένου να διασφαλιστεί η τεχνική προσαρμογή των πληροφοριακών συστημάτων.

Επί του άρθρου 11

Με το άρθρο 11 εισάγεται εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές λειτουργίας της πλατφόρμας, η διαδικασία διαλειτουργικότητας, τα πρότυπα δεδομένων και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής. Η εξουσιοδότηση αυτή κρίνεται αναγκαία για την πρακτική υλοποίηση του συστήματος.

Αθήνα, 15 Μαΐου 2026

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Παναγιού (Γιώτα) Πούλου

Βουλευτής Βοιωτίας

Θεοδώρα Τζάκρη

Βουλευτής Πέλλας

Μιχαήλ Χουρδάκης

Ραλλία Χρηστίδου

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ***Smart Διαύγεια - Πλατφόρμα Ανάλυσης Δημόσιας Δαπάνης*****Άρθρο 1
Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος είναι η ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη δημόσια διοίκηση μέσω της δημιουργίας ψηφιακής πλατφόρμας ανάλυσης δημόσιας δαπάνης, η οποία αξιοποιεί δεδομένα που δημοσιεύονται βάσει της κείμενης νομοθεσίας. Θα λειτουργεί επικουρικά του ελεγκτικού και κοινοβουλευτικού ελέγχου με την παροχή αξιοποιήσιμων δεδομένων.

**Άρθρο 2
Δημιουργία Πλατφόρμας**

1. Δημιουργείται πληροφοριακό σύστημα με την ονομασία «Smart Διαύγεια – GovSpend».
2. Η πλατφόρμα λειτουργεί συμπληρωματικά προς τα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα της δημόσιας διοίκησης.
3. Η λειτουργία της δεν μεταβάλλει τις υποχρεώσεις δημοσίευσης που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία.

**Άρθρο 3
Πηγές Δεδομένων**

1. Η πλατφόρμα αντλεί δεδομένα μέσω μηχανισμών διαλειτουργικότητας από: α) συστήματα δημοσιότητας διοικητικών πράξεων, β) πληροφοριακά συστήματα δημοσίων συμβάσεων, γ) μητρώα οικονομικών φορέων, δ) συστήματα δημοσιονομικής διαχείρισης, ε) λοιπά δημόσια μητρώα οικονομικού αντικειμένου.
2. Η άντληση δεδομένων περιορίζεται σε στοιχεία που έχουν ήδη δημοσιευθεί σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
3. Τα δεδομένα που διακινούνται μέσω της πλατφόρμας τηρούν ενιαία πρότυπα δομής και ταξινόμησης. Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται να προσαρμόζουν τα πληροφοριακά τους συστήματα στα πρότυπα αυτά.

**Άρθρο 4
Διαλειτουργικότητα**

1. Η πλατφόρμα διασυνδέεται με τα πληροφοριακά συστήματα των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης μέσω των υφιστάμενων υποδομών διαλειτουργικότητας της δημόσιας διοίκησης.

2. Η διασύνδεση αποσκοπεί στην ενοποίηση και παρουσίαση δεδομένων που αφορούν τη διαδρομή της δημόσιας δαπάνης, καθώς και την πλήρη παρακολούθηση του κύκλου ζωής της δημόσιας δαπάνης από την ανάληψη έως την πληρωμή.
3. Η διαλειτουργικότητα δεν θίγει την αυτοτέλεια των επιμέρους πληροφοριακών συστημάτων.

Άρθρο 5

Παρουσίαση και Ανάλυση Δεδομένων

Η πλατφόρμα παρέχει ιδίως: α) συγκεντρωτικά στοιχεία δαπανών ανά φορέα, β) συγκρίσεις χρονικών περιόδων, γ) στατιστική επεξεργασία δεδομένων, δ) απεικόνιση δεδομένων σε πίνακες και γραφήματα, ε) δημόσια ψηφιακά dashboards.

Άρθρο 6

Αυτοματοποιημένη Ανάλυση

1. Επιτρέπεται η χρήση αυτοματοποιημένων εργαλείων ανάλυσης δεδομένων, ενώ δύναται να αναπτύσσονται δείκτες κινδύνου για την ιεράρχηση περιπτώσεων προς περαιτέρω εξέταση από αρμόδιους φορείς.
2. Τα εργαλεία αυτά εντοπίζουν στατιστικά μοτίβα, συγκεντρώσεις δαπανών, αποκλίσεις, τον εντοπισμό βασικών προμηθευτών και συγκέντρωσης δαπανών, καθώς και την παρακολούθηση σχέσεων μεταξύ φορέων.
3. Τα αποτελέσματα έχουν αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν παράγουν έννομες συνέπειες. Δεν αποκλείεται τα ευρήματα της πλατφόρμας να αξιοποιούνται από αρμόδιους ελεγκτικούς και θεσμικούς φορείς.
4. Με κοινή απόφαση δύναται να καθορίζεται διαδικασία διαβίβασης ευρημάτων για περαιτέρω διερεύνηση.

Άρθρο 7

Πρόσβαση

1. Η πρόσβαση στην πλατφόρμα είναι ελεύθερη και δωρεάν.
2. Τα δεδομένα διατίθενται σε μορφή ανοικτών δεδομένων, με δυνατότητα πρόσβασης μέσω διεπαφών προγραμματισμού εφαρμογών (APIs), όπου είναι τεχνικά εφικτό.
3. Επιτρέπεται η επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 8

Προστασία Δεδομένων

1. Η λειτουργία της πλατφόρμας συμμορφώνεται με τη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων.
2. Δημοσιεύονται μόνο δεδομένα που έχουν ήδη καταστεί δημόσια.

Άρθρο 9 **Χαρακτήρας Πληροφόρησης**

Τα δεδομένα που προβάλλονται μέσω της πλατφόρμας έχουν ενημερωτικό και στατιστικό χαρακτήρα, χωρίς να αποκλείεται η αξιοποίησή τους για ελεγκτικούς σκοπούς.

Άρθρο 10 **Πιλοτική Λειτουργία**

Η πλατφόρμα τίθεται σε πιλοτική λειτουργία εντός δώδεκα (12) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος. Η πλατφόρμα υποστηρίζει μηχανισμούς αξιολόγησης και υποβολής προτάσεων από χρήστες. Ορίζεται φορέας εποπτείας της λειτουργίας της πλατφόρμας με αρμοδιότητα τον συντονισμό, την ποιότητα δεδομένων και την ανάπτυξη προτύπων. Θα δημοσιεύει έκθεση αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της πλατφόρμας και ετήσια δημοσίευσή της.

Άρθρο 11 **Εξουσιοδοτική Διάταξη**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται: α) οι τεχνικές προδιαγραφές λειτουργίας της πλατφόρμας, β) η διαδικασία διαλειτουργικότητας με τα πληροφοριακά συστήματα της δημόσιας διοίκησης, γ) τα πρότυπα και η δομή των δεδομένων, δ) τα επίπεδα πρόσβασης των χρηστών, ε) τα μέτρα ασφάλειας των πληροφοριών, στ) δημιουργία ομάδας διαχείρισης πλατφόρμας με πρόσβαση σε κάθε βάση, η) υποχρέωση φορέων να απαντάνε εντός 7 ημερών, θ) κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 12 **Έναρξη Ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 15 Μαΐου 2026

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Παναγιού (Γιώτα) Πούλου

Θεοδώρα Τζάκρη

Μιχαήλ Χουρδάκης

Ραλλία Χρηστίδου